

Hrvatsko nacionalno vijeće, na svojoj _____ sjednici, održanoj _____, u Subotici, jednoglasno je usvojilo sljedeće zaključke glede donošenja odluke o uvođenju nastavnoga predmeta „bunjevački govor s elementima nacionalne kulture“ (Službeni list AP Vojvodine, br. 12/2007 od 4. lipnja 2007. godine) u školski sistem.

1. Najoštrije osuđujemo najnovije aktivnosti vlasti u Republici Srbiji na denacionalizaciji hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini uvođenjem nastavnoga predmeta „bunjevački govor s elementima nacionalne kulture“, budući da se na taj način od novoštokavskoga ikavskoga dijalekta, kojim govore bunjevački Hrvati iz Bačke, jednako kao i Hrvati u Dalmaciji, Primorju, Lici, zapadnoj Hercegovini, srednjoj Bosni te u mađarskome dijelu Bačke, nastoji stvoriti osnova za poseban jezik.

Podsjećamo sve, a napose one koji su ovu odluku donijeli, da je na tome hrvatskom dijalektu od XVIII. stoljeća na prostoru koji su naseljavali Hrvati nastala bogata književnost (Andrija Kačić Miošić u Dalmaciji, Matija Antun Relković u Slavoniji, Emerik Pavić u Budimu) i da je otada upravo štokavska ikavica u temelju općehrvatskoga književnog jezika sve do ilirskog pokreta; da je na štokavskoj ikavici u Budimu zahvaljujući Grguru Čevapoviću 1832. objavljen i prvi cjeloviti hrvatski prijevod Biblije autora Matije Petra Katančića; da je književnost bačkih Bunjevaca od svojih početaka integralni dio hrvatske književnosti i da je njezin jezik po svemu (grafiji, pravopisu, leksiku, morfološkim i sintaktičkim obilježjima te najfrekventnijim načinima stilizacije) hrvatski. Stoga najenergičnije prosvjedujuemo što se nastavni program „bunjevačkoga govora“ temelji na grubim neistinama i teškome falsificiranju povijesti, a osobito glede toga što su se autori književnih djela na ikavici, na koje se poziva ovaj program, nedvojbeno smatrali pripadnicima hrvatskoga naroda (svećenici Aleksa Kokić i Ivan Kujundžić, te kulturni djelatnici Ive Prčić, Balint Vujkov, Matija Poljaković, Ivan Pančić te Josip Buljovčić) i otvoreno su ispovijedali ovo svoje uvjerenje, zbog čega su veoma trpjeli od progona državnih vlasti, utamničenja, pa i fizičke likvidacije. Ovakvim grubim prisvajanjima država se ogriješila o elementarne norme poštenja i pravednosti.

2. Vjerujemo da je došlo vrijeme da su hrvatska manjina u Srbiji te srpska manjina u Hrvatskoj integralni dijelovi domicilnih društava i država, koji obogaćuju materijalnu i duhovnu kulturu kako domicilnih tako i matičnih zemalja, i da zaštita hrvatske manjine u Srbiji pridonosi ne samo političkoj i društvenoj stabilnosti Srbije nego i razvitku dobrosusjedskih odnosa između Hrvatske i Srbije. Stoga posebno želimo istaknuti da se pripadnost Bunjevaca cjelini hrvatskoga naroda danas osporava jedino u Srbiji, u kojoj su bivše vlasti, čijim se protagonistima sudi u Haagu za najteže oblike kršenja ljudskih prava, ovu praksu pokrenule početkom 1990-ih godina tako što su politički, materijalno i kulturno

podupirale diobu među domicilnim stanovništvom hrvatskoga podrijetla otvoreno podupirući onu skupinu koja je iz straha, neznanja, materijalnoga ili političkoga probitka negirala pripadnost hrvatskome narodu, pri čemu su najprominentniji među njima bili i među Miloševićevim ministrima za ljudska prava. U tom smislu, izražavamo snažno nezadovoljstvo što se praksa podjele hrvatskoga naroda na sjeveru Bačke opetovano provodi uz jasnu potporu državnih tijela, za što posljednji primjer — najavljeno uvođenje »bunjevačkog govora« u škole i priprema »bunjevačke« gramatike i pravopisa pruža najjasnije dokaze o krajnjim ciljevima takve politike;

3. Pozivamo mjerodavna državna tijela da sukladno međunarodnim ugovorima i drugim dokumentima o zaštiti manjina, posebice:

– Okvirnoj konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Europe, osobito njezinu članku 5., kojime su vlasti Srbije preuzele obvezu da će »unapređivati uvjete potrebne za održanje i razvijanje kulture pripadnika nacionalnih manjina i očuvanje bitnih elemenata njihova identiteta: vjere, jezika, tradicije i kulturnoga naslijeđa« te da će se »suzdržati od politike i prakse asimilacije pripadnika nacionalnih manjina protivno njihovoj volji i da će ih zaštititi ih od svake akcije kojoj je cilj takva asimilacija«;

– potpisanom Sporazumu između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj, kojime se Srbija obvezala osigurati pripadnicima hrvatske manjine »pravo na izražavanje, očuvanje i razvijanje njihova nacionalnog, kulturnog, jezičnog i vjerskog identiteta« (članak 1.) i da će hrvatskoj manjini »osigurati... pravo zaštite od svake djelatnosti koja ugrožava ili bi mogla ugroziti njezin opstanak« (članak 2.);

zatim najvišim aktima u Srbiji, a posebice:

– Ustava Republike Srbije u kojem je člankom 78. »zabranjena nasilna asimilacija pripadnika nacionalnih manjina«, čime se država obvezala »zaštititi pripadnike nacionalnih manjina od svake radnje usmjerene k njihovoj asimilaciji«, a u članku 79. utvrđeno je pravo pripadnika nacionalnih manjina »na izražavanje, čuvanje, njegovanje, razvijanje i javno izražavanje nacionalne, etničke, kulturne i vjerske posebnosti«;

– Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, koji u stavku 3. članka 5. »zabranjuje svaku radnju i mjeru nasilne asimilacije pripadnika nacionalnih manjina«;

– i svih drugih zakona koje je usvojila Narodna skupština Republike Srbije, koji se odnose ili na prava manjina ili reguliraju područje obrazovanja, budući da ne poznaju kao predmet reguliranja termin »govor«;

ne dopuste da se ovaj projekt, kao u osnovi protuzakonit, počne u praksi i ostvarivati.

4. Na koncu, apel upućujemo i političkim i kulturnim predstavnicima Republike Hrvatske kao

matične države bunjevačkih i svih drugih Hrvata, radi poduzimanja odgovarajućih političkih mjera zaštite integriteta hrvatskoga naroda i hrvatskoga jezika u Vojvodini, u cilju prestanka neznanstvenih, politički anakronih i anticivilizacijskih nastojanja pokrajinske administracije i vlasti Republike Srbije kojima se stvara umjetna jezična podjela hrvatskoga autohtonog stanovništva na sjeveru Bačke, kroz izdvajanje dijalektalnoga ikavskoga govora bunjevačko-šokačkih Hrvata iz hrvatskoga jezika i formiranje umjetnoga jezika, a sve u cilju lakše asimilacije Hrvata na sjeveru Bačke.